

փորուրար, երկու բաղաձան, մի շապիկ, մի գօտի եւ մի ուրար (Սարկաւազի) նուիրեց Ս. Տաճարի Մայր Աթոռոյս Էջմիածնի, որոյ Համար Ամսագրոյս միջոցաւ եւս խորին շնորհակալութիւն կմտուցանեմք յիշեալ բարեպաշտ իշխանին:

Մ Ի Խ Ա Ձ .

Շուշեցի բարեպաշտուհի այրի Սահամ Նիկողայոսեան Խաչատրեանց՝ յանուն եւ ի յիշատակ Հանգուցեալ առն խրոյ Աղապապայ Առաքելեան Խաչատրեանց՝ արծաթեայ ոսկեգօծ մի Խաչ նուիրեց Ս. Տաճարի Մայր Աթոռոյս, որոյ Համար Հրապարակաւ շնորհակալութիւն կյայտենեմք՝ գովելով յիշեալ այրւոյն բարեպաշտութիւնը եւ իղձը՝ որով անհարազատ ձեռքերէն ազատուած Հնաշէն եւ ըստ բաւականին ճարտարահիւս յիշեալ Խաչը (կոթը միայն նոր է) անկորուստ էր պահել եւ ընծայեց Ս. Էջմիածնի:

ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ .

Հետագայ դամբանական ճառը Հրատարակել խնդրուած է:

(Ի հանդէպ պարտաւորութեան հետեւեալ թիւերէն 1878 -ին, առաջինը է հանդէսագրութեան 25 հետեւեալը:)

Այսօր Հայաստանեայց սուրբ Եկեղեցին կատարեց իւր քաջագործ պաշտպանաց սրբոց Վարդանանց 1056 վկայից հանդիսաւոր յիշատակը: Եւ մինչ սուրբ պարտք էր համարում բարեմաղթել

հանդիստ հոգւոյ քաջագործի անձանց որք նոյն պատերազմի մէջ քաջութեան անուն ժառանգեցին, եւ անս մի փոքր տեսարան է ներկայացնում մեզ սուրբ Եկեղեցին, ուստի աղաչեմ Գրիստոսաւեր տիրազգեաց հանդիսականք, թող տուէր ինձ հանգուցեայ դագաղի վերայ ասել մի բանի խօսք:

Մի երկելի հոգեբան՝ մարդու կեանքը նմանեցնում է մի դառն բաժակի՝ որոյ եօթանասուն մասի երեքը միայն է քաղցր օշարակ: Այս ինքն մինչեւ հասուն ծերութիւնը՝ որ եօթանասուն տարի հազիւ կլինի եւ աւելին ինչպէս բաղմամբով մարգարէն վկայում է, բոլորովին ցաւօր է եւ հեծութեամբ, հազիւ մարդոյ այդքան երկար կեանքի մէջ հաջուելով բոլոր ուրախ եւ երջանիկ օրերը՝ երեք տարի է լինում: Ինչ է արդեօք մեր կեանքի մնացեալ օրերը, հազարաւոր ցաւոց, վշտաց, տանջանաց, տառապանաց, սիրելիաց կորստեան եւ այլ բաղմամբակ թշուառութեանց խառնուրդով լցուած դառն բաժակ, որոյ յատկումն զրուած է մի սոսկալի բառ՝ մահ:

Բայց եւ այնպէս, ոչ ամենայն մարդոյ վիճակեալ է այդ դառն բաժակի մինչեւ վերջին կամիլը վայելի: Ոմանք մի օրական ծաղիկ նման առաջին կամիլը միայն ճաշակելով թառամում են: Կեանք ծաղկաւէտ հասակի մէջ զերեզմանի խաւարային զուրբ են դուրում: Եւ սակաւ ոմանք մինչեւ վերջին մրուրը բամբակով ծիրանում են: Այս շատ անգամ տեսնում ենք, որ քիչ մարդիկ ծերութեամբ են մեռանում եւ շատերը, ինչպէս այս հանդուցեալը, հիւսնութեամբ եւ ցաւօր կեանքի կէս ճանապարհումը:

Մահը յաւիտենական օրինաց անջնջելի դատաւինքն է՝ որ Արարիչը անկապաւոր ծայրով որոտաց « Հող էիր եւ ի հող դարձցիս »:

Եղան աշխարհիս մէջ իմաստուն եւ հանճարեղ մարդիկ, աշխարհասացտ փառաւոր թաղաւորներ, որոց համար ոչ երկինքը եւ ոչ քաղը խնայեցին հանճար, թաղ, դայիսն, իշխանութիւն, պատիւ, հարստութիւն, անուն, զկեցեկութիւն, քաջութիւն, մէկ խօսքով ամենայն վայելչութիւն ինչ որ աշխարհումս գտնուում է եւ որոց վայելողաց անուանում ենք բաղաւոր եւ երջանիկ մարդիկ: Բայց եմէ մոռնեմ նոցա սրտի մէջ, նոցա հոյակապ սրբաւորների մէջ, ոչինչ բաւականութիւն չեմ տեսնում:

Մինը արհամարհելով կանչում է « Ունայնութիւն ունայնութեանց, ամենայն ինչ ընդունայն է »: Միւրը անի է բաշում ասելով « Ո՛վ մահ, դառն է յիշատակ քո »: Մինը իւր Թագաւորական մատանւոյն վերայ սոսկալով կարդում է « Յիշեա՛ զմահ »: Միւրը իւր արքայական գաւազանին վերայ է նշմարում այս գրուածը « Եւ սա անցանէ »: Մինը իւր դրան ճակատին վերայ է կարդում « Վաղիւն մեռանելոց ես »: Եւ քանի քանիք եւս չորացած կմախքներ դրած ունայնի վերայ՝ սարսափում են իւրեանց ապագայն աչքի առաջ տեսնելով:

Եթէ աշխարհի ամենահարուստ ճոխութիւններն վայելողք ոչինչ են համարում կեանքը եւ նորա վայելութիւնը համարում են ունայնութիւն՝ մահը յիշելով, որքան առաւել եւս մեր՝ որ կեանքի մի կաթիլ քաղցրութեան հետ դառնութեան լիք բաժակն էմբ ընդունում:

Ահա մեր կեանքի նկարագիրը եւ ահաւասիկ մեր աչքի առաջ նորա մի տխուր տեսարանը: Այս գոյնզգոյն ծաղկանց պսակների տակ կայ մի տխուր սոսկալի պատկեր, մի երիտասարդ՝ որ հազիւ ճաշակելով իւր կենաց բաժակի երեսուն եւ եօթն մասը՝ ընդունեց մահուան սարսափելի դատաւնիքը: Հա տարաւ իւր հետ Ազգի եւ իւր մեծարելի՝ հօր շատ յոյսերը եւ ակնկալութիւնը. իւր սիրելի եղբօր, քոյրերի, ազգականաց եւ բարեկամաց եւ մեր խսկ սրտերի ախ ու հառաչանքը, որոց աղի արտասուքներովն ցողում էին այս ծաղկանց պսակները: Հա տարաւ իւր ծաղիկն ահաւասիկ փառքը եւ վայելչութիւնը: Հորա զեղեցիկ աչքերը այլ եւս չեն բացուիր՝ նորա ճարտարախօս լեզուն փակուած է մահուան կնքով: Ոչ եւս նորա սիրտը եւ ձեռքերը շարժում են ազգի փառքը արձամարհողի վերայ վրէժխնդրութեան: Ոտից ցլուխն ցաւերով լցուած, արեամբ շաղախած ննջում է յաւիտեական քնով:

Բայց ինչ եմ ասում, նա չէ այս տեղի անշարժ անկենդան փակուածը, այս նորա ամանն է, այս նորա բեռն է, նորա մարմինն է:

Մի՞թէ ամենաբայի Արարիչը իւր սիրելի արարածը, իւր աստուածային պատկերը այս նպատակաւ ստեղծեց: Ոչ, անմահ Արարչի պատկերը անմահ, անեղծ եւ անապական պէտք է մնայ: Վկայութիւն ունիմք ի սուրբ գրոց, « Մարմինն դառնայ ի հող, իսկ

հոգին ելանէ առ Աստուած »: « Եթէ այսու կենցառաւորեալ եմք ի Քրիստոս, ողորմելի եմք քան զամենայն մարդիկ: Հա՛ մեր փրկիչն է, մեր կեանքը, նա է յոյս եւ յարութիւն ամենայն մարդկան: Դուք յաշխարհէ աստի չէք, ասաց նորա աստուածեղէն բերանը:

Հանգուցեալս մկրտութեամբ որդեգրեալ երկնաւորին, ճակատի կնքովն ժառանգաւոր Աստուծոյ խոստացեալ փառաց եւ յաւիտեական կենաց: Ընդունելով Փրկչին մարմինը եւ արիւնը՝ նորա հետ միացաւ հոգով: Իսկ եթէ իբրեւ մարդ սխալական՝ ինչպէս մեր ամենեքեան՝ յանցաւոր էր մեզօր, Քրիստոսի Եկեղեցին մաղթում է նորա մեղաց քաւութիւն եւ հուատամբ Թէ Աստուած, լսելով հաւատացելոց խնդրուածը՝ պատրաստ է իւր անհուն ողորմութեամբը ներել եւ ընդունել իւր փառաց յարկի մէջ: Մեր յաշխարհէ աստի չեմք, մեր երկնաւորադարացիք եմք եւ մեր հայրենիքը յերկինս է:

Դու Աստուածասէր վշտալի հայր, դիտեմ ծանր է քո որդեսէր սրտի համար այս դառն հարուածը, զու որ երկու տարին չբացած քո երկու սիրելի չափահաս որդիքը այս տխուր դամբարանի վերայ տեսար, Թող մեծ լինի քո հաւատը եւ սիրով հպատակելով նախախնամութեանը՝ օրհնէ՛ Աստուծոյ կամքը եւ մեր ամենեքեան աղաչեմք զմարդաւերջն Աստուած, իւր երկնաւոր մխիթարութեամբ փարատէ քո սուղը եւ տրտմութիւնը, տայ քեզ զօրութիւն տանել այն դառն բաժակը եւ քո ժառանգաւորաց եւ աստուածապահ տունը պահէ անսասան իւր խնամոց եւ հովանաւորութեան ներքեւ զօրացնելով իւր շնորհաց մէջ:

Իսկ դու սիրելի մեր, երթ ի խաղաղութիւն, երթ առ Արարիչն ուր ամենայն սուրբք հանդիսն: Քո սիրելիաց արտասուքը՝ աղօթքը եւ քո յիշատակաւ նոցա ողորմութիւնը եւ բարեգործութիւնը Թող վերանան քեզ հետ եւ ընդունելի լինին մեր մաղթանաց հետ առաջի Աստուծոյ:

Ընդ հոգւոց արդարոց կատարելոց եւ զհոգի ծառայի քո Յովհաննու ընդ սուրբս քո հանգն Մարգասէր:

ԱՄԱՅ ՔԱՇԱՂԱՅ ՏԱԿՈՒ ՍՈՒՐԵՆԵԱՆՑ: